

Fiscal Year 2017

◀ FPO's Research Projects

เอกสารเผยแพร่ผลงานวิจัย รวบรวมบทสรุปผู้บริหารผลงานวิจัย
ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

www.fpo.go.th/eresearch

Fiscal Year 2017

◀ FPO's Research Projects

เอกสารเผยแพร่ผลงานวิจัย รวบรวมบทสรุปผู้บริหารผลงานวิจัย
ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

www.fpo.go.th/eresearch

คำนำ

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ได้จัดหนังสือ เรื่อง “FPO’s Research Projects Fiscal Year 2018” โดยรวบรวมบทสรุปผู้บริหารของโครงการวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 จำนวน 4 โครงการ ซึ่งเป็นโครงการวิจัยที่ดำเนินการสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- 1) การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลสหกรณ์เพื่อการพัฒนากฎหมายสหกรณ์ของไทย
- 2) การศึกษากฎหมายและมาตรการจูงใจทางภาษีเพื่อส่งเสริมธุรกิจสีเขียว
- 3) การศึกษาแนวทางการจำกัดการให้สิทธิหักค่าลดหย่อนในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 4) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างและระบบการกำกับดูแลระบบการเงินระดับฐานราก

อีกทั้งยังมีเนื้อหาในเรื่องของการบริหารงานวิจัย รู้จุดเด่น ปิดจุดด้อย เพิ่มโอกาสให้ได้เงิน และการเขียนงานวิจัยอย่างไรให้ได้เงิน เพื่อเป็นเอกสารเผยแพร่ ทั้งในรูปแบบหนังสือฉบับพกพา (Pocket Book) และ สื่อออนไลน์

หน่วยงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า และการนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยอย่างกว้างขวางต่อไป รวมทั้ง ขออ้อมรับคำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ด้วยความยินดียิ่ง

นายสุวิทย์ โรจนวานิช
ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สารบัญ

1. การบริหารงานวิจัยและผลงานวิจัยของ สศค.

1.1) การบริหารจัดการงานวิจัยของ สศค.	7
1.2) ภาพรวมงานวิจัยของ สศค. ที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2551 – 2561)	8

2. รู้จุดเด่น ปิดจุดด้อย เพิ่มโอกาสให้ได้เงิน

2.1) 6 เหตุผลหลักที่ได้รับเงินสนับสนุนงานวิจัย	11
2.2) 8 เหตุผลหลักที่ไม่ได้รับเงินสนับสนุนงานวิจัย	13

3. เขียนอย่างไรให้ได้เงิน

3.1) ความเป็นมา	15
3.2) (ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)	18
3.3) แนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับทุน	19

4. บทสรุปผู้บริหารงานวิจัยของ สศค. ปีงบประมาณ 2560

4.1 แนวทางการพัฒนาโครงสร้างและระบบการกำกับดูแล ระบบการเงินระดับฐานราก	25
4.2 การศึกษาแนวทางการจำกัดการให้สิทธิหักค่าลดหย่อน ในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	37
4.3 การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลสหกรณ์เพื่อการพัฒนากฎหมาย สหกรณ์ของไทย	49

4.4 การศึกษากฎหมายและมาตรการจูงใจทางภาษี เพื่อส่งเสริมธุรกิจสีเขียว	55
4.5 ภาพกิจกรรม	65
5. รายชื่อโครงการวิจัยของ สศค. ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 - 2561	73

1. การบริหารงานวิจัยและผลงานวิจัยของ สสค.

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง มีภารกิจ หน้าที่ความรับผิดชอบหลักเกี่ยวกับการเสนอแนะ ออกแบบนโยบายและ มาตรการด้านการคลัง ระบบการเงิน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและเศรษฐกิจระหว่าง ประเทศที่มีคุณภาพเชิงรุกต่อกระทรวงการคลัง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมอย่างยั่งยืน อีกทั้งเพื่อให้การออกแบบนโยบาย เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลอย่างสูงสุด ประกอบกับเพื่อให้ได้รับการยอมรับ จากทุกภาคส่วน สศค. จึงใช้ผลงานวิจัยที่ได้มีการศึกษาเชิงลึก และมีการรับฟัง ความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน โดยการเปิดเวทีสัมมนาเผยแพร่ผลงานวิจัย ซึ่งมีการเชิญ ผู้แทนหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียมาร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ซึ่งทำให้ผลงานวิจัย สะท้อนการนำไปปฏิบัติใช้ได้จริงอย่างเป็นรูปธรรม ก่อนจะนำผลที่ได้จากงานวิจัยมาใช้ สำหรับการออกแบบเสนอแนะนโยบายนั้น ๆ

ด้วย สศค. ที่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา ค้นคว้า ทำงานวิจัย การจัดตั้ง หน่วยงานเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการ กำกับดูแล และดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับงานวิจัยโดยเฉพาะ ซึ่งจะเป็นการเอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยให้คล่องตัว มีประสิทธิภาพ จึงเป็นแนวนโยบายให้มีการจัดตั้งฝ่ายกำกับงานวิจัย ภายใต้ศูนย์บริหาร งานวิจัยและบรรณสารสนเทศ (ศวบ.) ขึ้น โดยที่ให้ฝ่ายกำกับงานวิจัย มีอำนาจ หน้าที่ ดังนี้

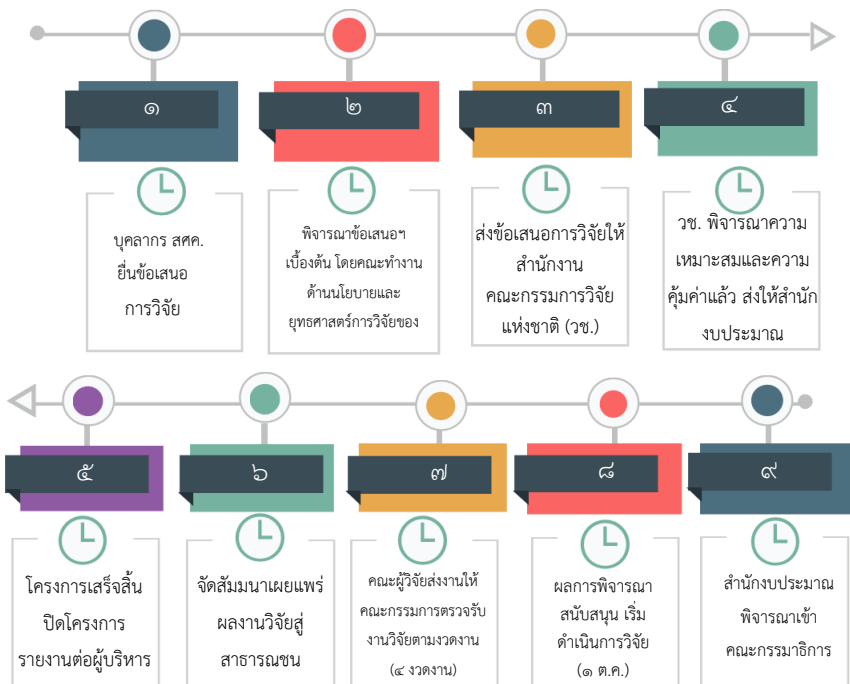
การบริหารงานวิจัยและผลงานวิจัยของ สศค.

ทั้งนี้ จากอำนาจหน้าที่ของฝ่ายกำกับงานวิจัย ภายใต้ว. ข้างต้น จะเห็นได้ว่าฝ่ายกำกับงานวิจัยมีความสำคัญและเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจ ความรับผิดชอบ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของ สศค. โดยตรง ซึ่งการบริหารจัดการงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วง มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับนับถือจากสาธารณชน มีกระบวนการขั้นตอนอย่างเบื่องต้นตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1) การบริหารจัดการงานวิจัยของ สศค.

ลักษณะงานวิจัยของ สศค. เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรทำงานวิจัย เพื่อเป็นการสะสมองค์ความรู้ พัฒนาศักยภาพ ของบุคลากร ผลที่ได้จากการวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาองค์กร ต่อยอดการศึกษาให้เหมาะสมกับภารกิจหน่วยงาน ดังนั้น การบริหารจัดการงานวิจัยของ สศค. โดยฝ่ายกำกับงานวิจัย จึงเป็นในระดับภายในองค์กร ดังมีรายละเอียดโดยสังเขปต่อไปนี้

1.2) ภาพรวมงานวิจัยของ สศค. ที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2551 – 2561)

งานวิจัยจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการสนับสนุนภารกิจของ สศค. ทำให้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2561 สศค. ได้มีการดำเนินงานวิจัยอย่างต่อเนื่องทุกปี แต่เนื่องด้วยงบประมาณที่จำกัดและคุณภาพผลงานไม่ตอบโจทย์ประโยชน์ไม่สะท้อนถึงการแก้ไขปัญหาสังคมในวงกว้างจึงทำให้โครงการวิจัยที่เสนอของงบประมาณแผ่นดินผ่านการพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ โดยภาพรวมงานวิจัยของ สศค. ที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2551 – 2561) พบว่า ร้อยละ 35 ของโครงการวิจัยทั้งหมดที่เสนอของงบประมาณแผ่นดินไม่ได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณ และในปีงบประมาณ 2553 มีโครงการที่ไม่ได้รับสนับสนุนให้ดำเนินงานวิจัยมากที่สุดถึงร้อยละ 75 รองลงมาคือ ปีงบประมาณ 2555 คิดเป็นร้อยละ 67 ตามรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาพรวมงานวิจัยของ สศค. ที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี 2551 – 2561)

หน่วย : บาท

ปี งบประมาณ	งบประมาณ ที่เสนอขอ	งบประมาณ ที่จัดสรร	งบประมาณ ที่ไม่ได้รับ การจัดสรร	ร้อยละ	จำนวน ข้อเสนอ	จำนวน ข้อเสนอ ที่จัดสรร	จำนวน ข้อเสนอ ที่ไม่ได้ จัดสรร	ร้อยละ
2551	14,420,500	12,920,500	1,500,000	10	9	8	1	11
2552	15,650,840	7,348,040	8,302,800	53	9	5	4	44
2553	15,405,980	4,340,740	11,065,240	72	8	2	6	75
2554	16,607,660	12,195,320	4,412,340	27	8	6	2	25
2555	10,374,760	3,495,400	6,879,360	66	6	2	4	67
2556	11,505,882	9,927,882	1,578,000	14	8	7	1	13
2557	7,170,890	5,006,160	2,164,730	30	7	5	2	29
2558	17,360,320	8,297,400	9,062,920	52	10	7	3	30
2559	11,717,120	9,728,120	1,989,000	17	8	7	1	13
2560	9,576,280	5,401,280	4,175,000	44	6	3	3	50
2561	9,424,340	4,148,600	5,275,740	56	6	3	3	50
รวม	124,794,072	69,888,942	54,905,130	44	85	55	30	35

การย้อนมองงานวิจัยจากสถิติที่ผ่านมา ทำให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัว เพื่อให้ผลงานวิจัยมีส่วนการได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณในแนวโน้มที่สูงขึ้น หรือ แม้แต่เพื่อให้ผลงานวิจัยมีคุณภาพสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การรวบรวมสถิติข้อเสนอแนะ ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิของ วช. ที่พิจารณา ประเมินผลงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาจึงมีส่วนสำคัญนำไปสู่การดำเนินงานวิจัยที่เกิด ประสิทธิภาพ ฉะนั้น “รู้จุดเด่น ปิดจุดด้อย เพิ่มโอกาสให้ได้เงิน” ในหัวข้อถัดไป จะทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปเป็นแนวทางประกอบการเขียนโครงร่างงานวิจัยได้

2. รู้จุดเด่น ปิดจุดด้อย เพิ่มโอกาสให้ได้เงิน

การเรียนรู้จุดเด่น (ข้อได้เปรียบ) จุดด้อย (ข้อบกพร่อง) ของงานวิจัยที่ผ่านมา จะทำให้การเขียนงานวิจัยมีความรัดกุม ไม่ผิดในจุดเดิมซ้ำๆ และยังเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพในการเขียนงานวิจัยให้เป็นมาตรฐาน สามารถสะท้อนความคิดของผู้เขียน (นักวิจัย) ได้อย่างเหมาะสม โดยจากข้อมูลข้อเท็จจริงในหัวข้อ 1.2 จะเห็นว่า ร้อยละ 35 ของโครงการวิจัยทั้งหมดที่เสนอของบประมาณแผ่นดินไม่ได้รับการอนุมัติจัดสรรงบประมาณ ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนไม่สูงมาก แต่ถ้าหากสามารถทำให้ค่าสัดส่วนลดลงได้ กล่าวคือ ได้รับอนุมัติจัดสรรงบประมาณการวิจัยในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นนั้น จะเป็นสิ่งที่ดีสำหรับทั้งองค์กร บุคลากร (ผู้วิจัย) ดังนั้น รายละเอียดในส่วนต่อไปเป็นการรวบรวมสถิติข้อเสนอแนะและความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินข้อเสนอการวิจัยในระดับการพิจารณาของ วช. เพื่อให้สามารถดึงข้อได้เปรียบ และลดข้อบกพร่องของงานวิจัยลง จึงได้ทำการรวบรวมทั้งส่วนของข้อเสนอแนะและความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินข้อเสนอการวิจัยที่เป็นข้อได้เปรียบทำให้ผลงานวิจัยได้รับการพิจารณาสนับสนุน และข้อเสนอแนะและความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินข้อเสนอการวิจัยที่เป็นข้อบกพร่องทำให้ผลงานวิจัยไม่ได้รับการพิจารณาสนับสนุน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยที่เขียนข้อเสนอการวิจัยอย่างยิ่ง

2.1) 6 เหตุผลหลักที่ได้รับเงินสนับสนุนงานวิจัย

ในส่วนนี้ จะกล่าวถึงข้อได้เปรียบก่อนเป็นอันดับแรก โดยได้รวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะและความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่ทำหน้าที่ประเมินข้อเสนอการวิจัย ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551 – 2561 ดังนี้

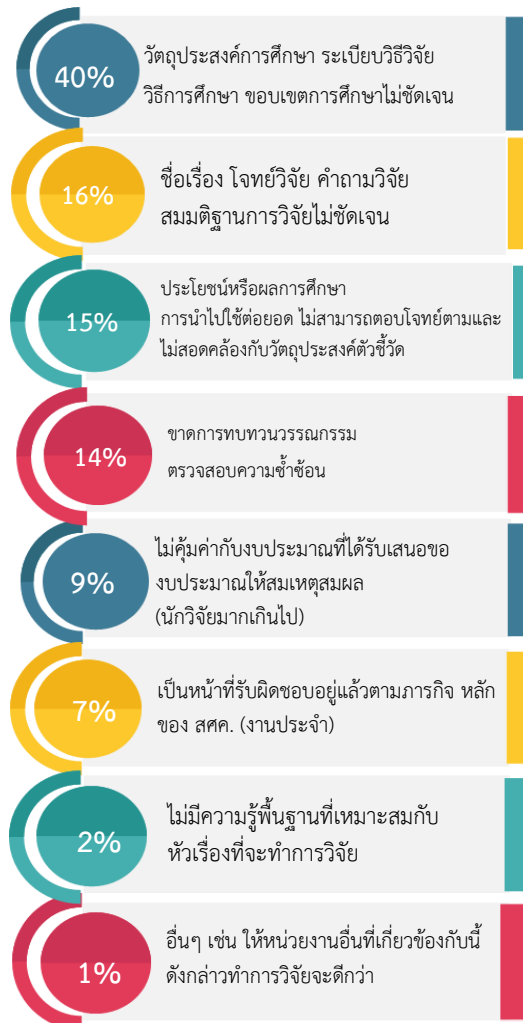
การบริหารงานวิจัยและผลงานวิจัยของ สศค.

กล่าวได้ว่า ประเด็นที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความสนใจและให้ความสำคัญอันดับหนึ่ง คือ ประเด็นของประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับที่ชัดเจนเพียงพอต่อการให้ ความสนับสนุนทุนวิจัย ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 41 รองลงมาคือ ประเด็นเรื่อง วัตถุประสงค์ การศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย วิธีการศึกษา ขอบเขตการศึกษามีความ ชัดเจน มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 23 และประเด็นหัวข้อน่าสนใจ เป็นเรื่องใหม่ แรงด่วน ควรมีการวิจัย ประเด็นความพร้อมของคณะผู้วิจัย มีแผนการดำเนินงาน แผนการถ่ายทอดเผยแพร่ผลงานที่ชัดเจน ประเด็นการทบทวนวรรณกรรม ตรวจสอบความซ้ำซ้อนอย่างเหมาะสม ประเด็นอื่นๆ เช่น คณะผู้วิจัยมีคุณวุฒิทาง วิชาการและมีประสบการณ์ด้านการวิจัย ดังนั้นจึงมีศักยภาพที่จะทำการวิจัยอย่างมี คุณค่า เป็นต้น มีสัดส่วนเท่ากับร้อยละ 15 9 7 5 ตามลำดับ นั้นแสดงว่า การเขียน งานวิจัยต้องพิจารณาความคุ้มค่าของผลงานวิจัย (ประโยชน์ที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับ มูลค่าเงินที่ต้องสูญเสียไป) ซึ่งถือว่าที่ผ่านมาผลงานวิจัยของ สศค. สามารถสะท้อน ความคุ้มค่าที่ได้ออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2) 8 เหตุผลหลักที่ไม่ได้รับเงินสนับสนุนงานวิจัย

จากข้อ 2.1 ข้างต้นได้นำเสนอเกี่ยวกับจุดเด่น (ข้อได้เปรียบ) ไปแล้ว ต่อไปนี้ หัวข้อนี้จะกล่าวถึง ข้อบกพร่องที่ต้องควรระวัง ควรคำนึงถึงเสมอในระหว่างการเขียน ข้อเสนอการวิจัย เพราะถ้าลดข้อบกพร่องได้ คาดว่าสัดส่วนการได้รับอนุมัติจัดสรร งบประมาณงานวิจัยจะเพิ่มขึ้นไม่มากนักน้อย ดังนี้

ข้อบกพร่องหรือการไม่พึงระวังของงานวิจัยที่ทำให้ไม่ได้รับเงินสนับสนุนงานวิจัยประเด็นหลักๆ คือ วัตถุประสงค์การศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย วิธีการศึกษา ขอบเขตการศึกษาไม่ชัดเจน มีสัดส่วนร้อยละ 40 รองลงมา คือ ประเด็นชื่อเรื่อง โจทย์วิจัย คำถามวิจัย สมมติฐานการวิจัยไม่ชัดเจน ประเด็นประโยชน์หรือผลการศึกษา การนำไปใช้ต่อยอด ไม่สามารถตอบโจทย์ตามตัวชี้วัดและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และประเด็นขาดการทบทวนวรรณกรรม ตรวจสอบความซ้ำซ้อน มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันอยู่ที่ร้อยละ 16 15 14 ตามลำดับ

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าความสอดคล้องของข้อมูลจากข้อ 2.1 และ 2.2 ข้างต้นพบว่า ประเด็นสำคัญที่ควรคำนึงถึงเป็นอันดับต้นๆ คือ ความคุ้มค่าของผลงานวิจัย และการเขียนวัตถุประสงค์การศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย วิธีการศึกษา ขอบเขตการศึกษาให้ชัดเจน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของงานวิจัย ดังนั้น จุดเด่นที่สศค. ดำเนินการได้ดี จำเป็นต้องคงไว้ตลอดไป ส่วนข้อบกพร่องต้องเรียนรู้ที่จะปรับปรุง แก้ไข เพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพในการเขียนงานวิจัยให้เป็นมาตรฐาน

3. เขียนอย่างไรให้ได้เงิน

3.1 ความเป็นมา

ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่เป็นผู้ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย การจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัยเพื่อให้ได้ทุนสนับสนุนจากแหล่งทุน ผู้เสนอโครงการควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบ แนวทางในการพิจารณาให้ทุนของแหล่งทุนต่าง ๆ และหากไม่นับแหล่งทุนอื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แหล่งทุนจากงบประมาณแผ่นดินถือเป็นแหล่งทุนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ เนื่องจากเห็นว่าการวิจัยและนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม และสามารถนำพาประเทศให้ก้าวพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) จัดทำโดยสภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ซึ่งภาครัฐได้มีการดำเนินการผลักดันและขับเคลื่อนในหลายมิติ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประเด็นสำคัญที่เห็นว่าเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้มีความรู้ความเข้าใจเพียงพอและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดข้อเสนอโครงการที่สอดคล้องกับแนวทางการจัดสรรทุนวิจัย โดยในปี พ.ศ. 2559 คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้จัดตั้งสภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดทิศทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ รวมทั้งปรับปรุงระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ตลอดจนกำกับติดตามการบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ และประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ สภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดยคณะกรรมการด้านนโยบายและยุทธศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมได้จัดทำยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ โดยมีทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศใน 5 ประเด็นหลัก คือ

เขียนอย่างไรให้ชัดเจน

(1) ปรับเปลี่ยนจากการวิจัยและนวัตกรรมที่มาจากอุปทาน (Supply side) ที่ตอบโจทย์ของผู้วิจัยไปสู่การวิจัยและนวัตกรรมที่มาจาก อุปสงค์ (Demand side) เพื่อตอบโจทย์ของประเทศ ภาคเศรษฐกิจ และภาคสังคม

(2) ปรับแนวทางการจัดสรรทุนวิจัยจากหัวข้อวิจัยรายโครงการเป็นวาระการวิจัยที่เป็นโครงการขนาดใหญ่มีเป้าหมายชัดเจนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

(3) ปรับแนวทางการวิจัยและพัฒนาที่กระจายไปทุกสาขาเป็นการวิจัยและพัฒนาที่มีจุดเน้นเพื่อสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ

(4) มีการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความเป็นเลิศทางเทคโนโลยี กับ การพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเทศ

(5) ปรับกระบวนการดำเนินงานจากหน่วยงานเดียวซึ่งทำให้เกิดความทับซ้อนระหว่างหน่วยงานเป็นการดำเนินงานในรูปแบบที่เกิดการสร้างเครือข่ายการพัฒนา นวัตกรรมและการวิจัยอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 1 ทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ

1	การวิจัยและนวัตกรรมที่มาจาก Supply Side (ตอบโจทย์ผู้วิจัย)	การวิจัยและนวัตกรรมที่มาจาก Demand side (ตอบโจทย์ประเทศ สังคม เอกชน)
2	หัวข้อวิจัยเป็นชิ้นๆ (Fragmented Research Projects) (เบี้ยหัวแตก)	วาระการวิจัยเรื่องใหญ่ ๆ ที่ชัดเจน (Integrated Research Agendas) (บูรณาการในองค์กรรวม)
3	Something in Everything (แต่ทุกเรื่องแต่ไม่เก่งสักเรื่อง)	Everything in Something (เก่งบางเรื่องที่สำคัญ แต่เก่งสุดๆ)
4	เน้นพัฒนาความเป็นเลิศทางเทคโนโลยี (State of the Art Technology)	เน้นการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology)
5	ต่างคนต่างคิด (เกิดความซ้ำซ้อนและขาดพลัง)	สร้างเครือข่ายการพัฒนา นวัตกรรม และการวิจัยอย่างเป็นระบบ (ประชารัฐ/เครือข่ายระหว่างประเทศ)

ที่มา : ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ (24 เม.ย. 2560)

และเพื่อให้การปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศเป็นไปตามเป้าหมายได้ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1) บูรณาการแผนงานวิจัยและนวัตกรรมที่มีจุดมุ่งเน้นและกลไกที่ชัดเจน กำหนดเรื่องที่มีลำดับความสำคัญสูง ชัดเจน ได้ผลลัพธ์ถึงกลุ่มผลิตภัณฑ์ (สำหรับการวิจัย และนวัตกรรมเพื่อเศรษฐกิจ) และได้รูปแบบการแก้ ปัญหา (สำหรับการวิจัยและ นวัตกรรมเพื่อสังคม) จัดทำแผนงาน การวิจัยและนวัตกรรมสำหรับแต่ละเรื่องที่ ชัดเจน โดยมีรายละเอียด โจทย์ ความต้องการ ผู้ใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ ผู้ร่วมลงทุน เจ้าภาพบริหาร จัดการ และรูปแบบการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานวิจัยและ นวัตกรรมกับภาคเอกชน

2) ดำเนินการแบบมีส่วนร่วมกับผู้ใช้ประโยชน์ (ร่วมคิดร่วมทำร่วมลงทุน)

3) มีมาตรการสนับสนุนการจัดหาเทคโนโลยีหรือผลงานวิจัยจากหลาย แหล่ง มาพัฒนาต่อยอด (Technology acquisition) ที่เข้าได้กับรูปแบบทางธุรกิจ (Business model) เพื่อให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์จริง

4) ปลดล็อกข้อจำกัดและอุปสรรคการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเชิงพาณิชย์) ได้แก่ ระบบมาตรฐาน การจัดซื้อ จัดจ้าง งบประมาณ และการติดตามประเมินผล

5) จัดโครงสร้างหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรมที่ชัดเจน ไม่ทับซ้อน เชิงผลประโยชน์ ติดตามและประเมินผลได้

แนวทางการขับเคลื่อนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศมีการดำเนินการใน ประเด็นสำคัญ ๆ 4 ด้าน ได้แก่

1) ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างควมมี เอกภาพ โดยมีทิศทางการวิจัยที่ชัดเจน เห็นผลลัพธ์เป็นรูปธรรม ใช้ประโยชน์ได้จริงในเชิงพาณิชย์ สังคม และคุณภาพชีวิต

เขียนอย่างไรให้ได้ใจ

- 2) ด้านบุคลากรวิจัยและนวัตกรรม โดยการเพิ่มจำนวนนักวิจัยที่มีคุณภาพ และมีฐานข้อมูลกลางด้านกำลังคน
- 3) ด้านระบบงบประมาณการวิจัยและนวัตกรรม ปรับระบบให้เกิดบูรณาการ โดยจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม โดยสามารถติดตามประเมินผลได้ รวมทั้งมีงบประมาณสนับสนุนงานวิจัยฯ ที่เน้นตามประเด็นยุทธศาสตร์ (Agenda-Based) และตามพื้นที่ (Area-based) ส่วนงบประมาณตามภารกิจ (Function-based) จัดให้ตามความจำเป็น
- 4) การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ เพื่อแก้ไขข้อจำกัดและอุปสรรคของระบบหรือกลไกการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรม ไปสู่การใช้ประโยชน์

3.2 (ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) จัดทำขึ้นโดยเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2579) วาระขับเคลื่อน ประเทศไทย 4.0 และยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ 20 ปี ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ 1	การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
ยุทธศาสตร์ที่ 2	การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
ยุทธศาสตร์ที่ 3	การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการสร้างองค์ความรู้พื้นฐาน ของประเทศ
ยุทธศาสตร์ที่ 4	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากร และระบบวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ

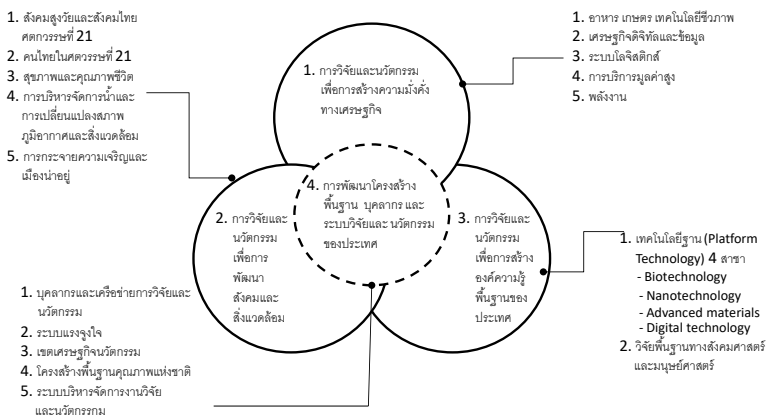
เพื่อให้สามารถประเมินความสำเร็จของยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมฯ จึงได้กำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สามารถติดตามประเมินผล โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย “ประเด็นยุทธศาสตร์” ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ประกอบด้วย “แผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญ” (Spearhead research and innovation program) ในแต่ละแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญได้กำหนดของเขตของแผนงานนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนในระดับแผนแม่บท จนถึงแผนในระดับปฏิบัติการต่อไป และแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญจะถูกทบทวน และปรับปรุงเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

3.3 แนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับทุน

การเขียนข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับทุน ต้องมีความเข้าใจถึงทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศในประเด็นต่าง ๆ รวมถึงแนวทางการดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศให้เป็นไปตามเป้าหมายข้างต้น ตลอดจนมีความเข้าใจเกี่ยวกับแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญ ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (R&I Strategic Priority) ซึ่งในแต่ละยุทธศาสตร์จะมีรายละเอียดต่าง ๆ อย่างชัดเจน เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายของยุทธศาสตร์ ตลอดจนแผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดประเด็น และเป้าหมายของโครงการวิจัยให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ทั้งนี้ แผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญ ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (R&I Strategic Priority) สามารถสรุปในภาพรวม ดังภาพที่ 2

เขียนอย่างไรให้ได้เงิน

ภาพที่ 2 แผนงานวิจัยและนวัตกรรมสำคัญ ภายใต้ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (R&I Strategic Priority)

ที่มา : ปรับปรุงจากสไลด์นำเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประชุม แนวทางการจัดสรรงบประมาณบูรณาการการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2662 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น วันที่ 21 ส.ค. 2560

ภาพที่ 3 (ตัวอย่าง) แผนบูรณาการงบประมาณการวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรม ปีงบประมาณ 2562

เป้าหมายที่ 2. การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างชุมชน และความมั่นคงความเข้มแข็งด้านสังคม

เป้าหมาย แผน บูรณาการ	เป้าหมายที่ 2 การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมเพื่อ แก้ปัญหาหรือสร้างชุมชน และความมั่นคงความ เข้มแข็งด้านสังคม	ผลงานวิจัยและนวัตกรรมภายใต้ยุทธศาสตร์วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ยุทธศาสตร์ที่ 2)	
ตัวชี้วัด เป้าหมาย แผนบูรณาการ	นโยบาย นวัตกรรม ที่ภาครัฐนำไปใช้ บริการประชาชนไม่ ต่ำกว่า ร้อยละ 15 ของผลงานทั้งหมด	องค์ความรู้ที่สามารถ นำไปแก้ปัญหาสังคม ชุมชน ความมั่นคง สิ่งแวดล้อม และคุณภาพ ชีวิตประชาชนในเรื่อง สำคัญตามนโยบาย รัฐบาล ไม่น้อยกว่า 5 ประเด็น	1. สังคมสูงวัยและสังคมไทยในศตวรรษ ที่ 21 - ศักยภาพและโอกาสของผู้สูงวัย - การอยู่ร่วมกันของประชากร หลายวัย - เชื่อมประเทศสู่ประชาคมโลก - ความมั่นคงของประเทศ - รัฐบาล 4.0 - ความมั่นคงมนุษย์ - ลดความเหลื่อมล้ำ 4. การบริหารจัดการน้ำ การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม - การบริหารจัดการน้ำ - ระบบน้ำชุมชนและเกษตร - การลดก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริม การเติบโตที่ยั่งยืน - การปรับตัวต่อผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - การบริหารจัดการทรัพยากรและ สิ่งแวดล้อม
แนวทาง ดำเนินงาน	วิจัยและพัฒนาด้าน สังคม ในประเด็นสำคัญตาม ยุทธศาสตร์ของประ ทศ	การจัดการความรู้ การวิจัยและการถ่ายทอด เทคโนโลยีและผลงาน วิจัย เพื่อนำไปสู่การ พัฒนาชุมชนและสังคม	5. การกระจายความเจริญและเมือง น่าอยู่ - การพัฒนาภูมิภาคและจังหวัด 4.0 - Smart and Livable Cities (เมืองอัจฉริยะ) - เมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
ตัวชี้วัด แนวทาง ดำเนินงาน	ผลงานวิจัยที่แล้ว เสร็จถูกนำไปใช้เป็น แนวทางในการ กำหนดนโยบายของ ภาครัฐ และ หรือ หน่วยงานที่ รับผิดชอบในด้าน ต่าง ๆ ร้อยละ 70	ผลงานวิจัยที่แล้วเสร็จ มีการนำไปใช้ประโยชน์ อย่างเป็นรูปธรรมเพื่อนำ ส่งผลกระทบต่อชุมชน สังคม คุณภาพชีวิตประชาชน ร้อยละ 70	

ที่มา : สไลด์นำเสนอจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ในการประชุม แนวทางการจัดสรรงบประมาณบูรณาการการวิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2662
ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น วันที่ 21 ส.ค. 2560

โครงการวิจัยที่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ
ของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมาย ต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสหกรณ์ เพื่อพัฒนากฎหมายสหกรณ์ของไทย

ที่ปรึกษาโครงการ

นายอรรถพล อรรถวรเดช

คณะผู้วิจัย

นายปรนาคินทร์ กตัญญุตานนท์

นายพีระพัฒน์ เจริญประยูร

นางสาวรินทรีธียา เขียรธิตกุล

นายธีรวิศา สุมาวงศ์

นางสาวศศิวิมล ถาวรพงศ์สถิต

บทสรุปผู้บริหาร

สหกรณ์จัดตั้งอยู่บนรากฐานของหลักการประชาธิปไตย จากบรรดาบุคคล
รวมตัวกันด้วยความสมัครใจ โดยเน้นที่การช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
สุจริต เปิดเผย และเอื้ออาทร ต่อผู้อื่น เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนที่เกิดในการประกอบ
อาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดียิ่งขึ้น
ซึ่งตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ได้ให้คำนิยามของสหกรณ์ หมายความว่า

การศึกษาแนวทางการจำกัดการให้สิทธิ

หักค่าลดหย่อนในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในปัจจุบันประเทศไทยมีสหกรณ์ทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ 1. สหกรณ์การเกษตร 2. สหกรณ์ประมง 3. สหกรณ์นิคม 4. สหกรณ์ร้านค้า 5. สหกรณ์บริการ 6. สหกรณ์ออมทรัพย์ 7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน

โดยสหกรณ์ทุกประเภทอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และถูกกำกับดูแลโดยหน่วยงาน 2 หน่วยงาน คือ 1. กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีฐานะเป็นนายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจในการกำกับดูแลสหกรณ์ทำหน้าที่รับจดทะเบียน ส่งเสริมช่วยเหลือ แนะนำ และกำกับดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย และเป็นไปตามหลักอุดมการณ์ของสหกรณ์ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง 2. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบทางบัญชีของสหกรณ์จากตัวเลขทางบัญชีของสหกรณ์แต่ละประเภท

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลของคณะผู้วิจัย ทั้งกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ คือ สหราชอาณาจักร สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และญี่ปุ่น รวมถึงข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์ของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ คณะผู้วิจัยวิเคราะห์ผลการศึกษาได้ดังนี้

ประการแรก เรื่อง องค์การการกำกับดูแลสหกรณ์ แม้ว่ากรมส่งเสริมสหกรณ์จะมีอำนาจในการกำกับดูแลสหกรณ์ในฐานะเป็นนายทะเบียน และมีอำนาจในการออกระเบียบคำสั่งเพื่อให้มีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ อย่างไรก็ดี แม่ว่านายทะเบียนจะมีอำนาจสั่งการให้คณะกรรมการของสหกรณ์ดำเนินการอย่างใด ๆ แต่ในกฎหมายก็ไม่ได้กำหนดโทษไว้ หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของนายทะเบียน สำหรับกรณีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้น ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์จากตัวเลขบัญชีของสหกรณ์แต่ละประเภทเท่านั้น ดังนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่า

บทบาท ของสองหน่วยงานดังกล่าวในปัจจุบันได้มุ่งไปในการส่งเสริมและพัฒนา สหกรณ์มากกว่าการกำกับดูแลสหกรณ์ จึงควรมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อปรับบทบาท ในด้านการกำกับดูแลให้มากขึ้น และมีการกำหนดบทลงโทษที่สอดคล้องกับกรณีไม่มีการปฏิบัติตามการกำกับดูแลดังกล่าวด้วย

ประการที่สอง คือ โครงสร้างการกำกับดูแลการกำกับสหกรณ์สำหรับประเทศไทยนั้น มีโครงสร้างการกำกับแบบรวม โดยสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท จะอยู่ภายใต้ การกำกับของกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยกฎเกณฑ์และ ระเบียบที่นายทะเบียนกำหนดนั้นจะใช้บังคับกับสหกรณ์ทุกประเภท

โดยจากการศึกษาข้อมูลการกำกับดูแลสหกรณ์ของต่างประเทศนั้น กรณีของ สหราชอาณาจักร แม้ว่าสหกรณ์ของสหราชอาณาจักรจะถูกกำกับโดยหน่วยงานหลัก 2 หน่วยงาน คือ The Prudential Regulation Authority (PRA) และ Financial Conduct Authority (FCA) ซึ่งเป็นองค์กรที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของธนาคารกลาง ของสหราชอาณาจักร (Bank of England) แต่ก็มีกฎหมายที่ใช้กำกับสหกรณ์ต่างกัน

ในส่วนของประเทศเยอรมนี มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบสหกรณ์ โดยเฉพาะ คือ Deutscher Genossenschafts und Raiffeisenverband e.V. (DGRV) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในควบคุมจัดการบริหารงานของสหกรณ์ทุกประเภท แต่ภายใต้หน่วยงานตรวจสอบสหกรณ์นั้น ก็มีการแบ่งหน่วยงานย่อยเพื่อกำกับสหกรณ์ ในแต่ละประเภทอีก

สำหรับประเทศญี่ปุ่น มีการแบ่งแยกรูปแบบของสหกรณ์ตามลักษณะเฉพาะของ กลุ่มอุตสาหกรรมโดยมีการออกกฎหมายเฉพาะของสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ เพื่อกำหนด หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไปโดยไม่มีกฎหมายกลางหรือกฎหมายหลักของสหกรณ์ แต่อย่างใด

ดังนั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่า โครงสร้างการกำกับของไทยยังมีความแตกต่างกับของต่างประเทศที่มีการกำกับสหกรณ์ประเภทการเงินแตกต่างจากสหกรณ์ทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของหน่วยงานเฉพาะ หรือเกณฑ์การกำกับเฉพาะเรื่อง ซึ่งการกำกับสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินของประเทศไทยก็ควรมีการกำกับดูแลที่ต่างกับสหกรณ์ในภาคการเกษตรหรือภาคบริการด้วย โดยควรมีเกณฑ์กำกับที่เข้มงวดมากขึ้น หรือมีองค์กรเฉพาะทำหน้าที่กำกับดูแล

ประการที่สาม คือ เกณฑ์การกำกับสหกรณ์ มาตรการกำกับดูแลสหกรณ์สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประการ คือ การกำกับเงื่อนไขจัดตั้ง การกำกับความมั่นคงทางการเงิน และการดำเนินธุรกิจ

1. การกำกับเงื่อนไขการจัดตั้ง ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และระเบียบนายทะเบียนสหกรณ์ว่าด้วยการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดเงื่อนไขการจัดตั้งสหกรณ์ทุกประเภทในลักษณะเดียวกัน ซึ่งเป็นเงื่อนไขทั่วไปเท่านั้นสำหรับสหราชอาณาจักร เงื่อนไขการจัดตั้งเครดิตยูเนียนได้มีการกำหนดแผนการดำเนินธุรกิจและทุนการดำเนินการขั้นต่ำในระยะเริ่มจัดตั้ง ตามขนาดของเครดิตยูเนียนแต่ละประเภท เพื่อให้เครดิตยูเนียนสามารถดำเนินการได้ภายหลังที่มีการจดทะเบียนจัดตั้งแล้ว

2. การกำกับความมั่นคงทางการเงิน สหกรณ์มีการรักษาความมั่นคงทางการเงินโดยใช้หลักเกณฑ์เหมือนกันกับสหกรณ์ทุกประเภท จึงทำให้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่ใช้ในปัจจุบันขาดเกณฑ์การกำกับดูแลที่จำเป็นต่อสหกรณ์ที่มีรูปแบบในการให้บริการทางการเงิน

3. การดำเนินธุรกิจ จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1.การให้เงินกู้ยืม 2.การลงทุน

(3.1) การให้กู้ยืมเงิน เห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ในการให้เงินกู้ยืมของสหกรณ์นั้น ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย หากแต่เป็นคู่มือที่นายทะเบียนสหกรณ์ได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาให้เงินกู้ยืม ซึ่งโดยหลักการแล้ว ควรแยกหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการให้กู้ยืมเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนเป็นการเฉพาะ ในขณะที่การให้กู้ยืมเงินแก่สมาชิกของสหกรณ์และเครดิตยูเนียนของสหราชอาณาจักร ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามขนาดของกิจการ

(3.2) การลงทุน มาตรา 62 ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 และ ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ เรื่อง ข้อกำหนดการฝากหรือการลงทุนอย่างอื่นของสหกรณ์ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดประเภทของกิจการที่สหกรณ์สามารถลงทุนได้เท่านั้น จึงทำให้การลงทุนของสหกรณ์นำเงิน

ลงทุนโดยขาดการคำนึงถึงความเสี่ยง (Investment Risk) เนื่องจากการรูปแบบการลงทุนของสหกรณ์ในปัจจุบันมีความซับซ้อน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีหลักเกณฑ์ในการกำกับการลงทุนที่คำนึงถึงสัดส่วนของการลงทุนเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการกำกับการลงทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียนแยกต่างหากจากสหกรณ์ประเภทอื่น

ประการที่สี่ คือ ระบบตรวจสอบของสหกรณ์ การตรวจสอบในประเทศไทยอาจแบ่งออกได้เป็นการตรวจสอบกิจการภายในของสหกรณ์ และการตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าระบบตรวจสอบในปัจจุบันยังไม่มีมีความชัดเจนในการกำกับดูแลสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกันในสภาพ เช่นสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียนที่มีการทำธุรกรรมทางการเงินเป็นหลักทรัพย์และเครดิตยูเนียนที่มีการทำธุรกรรมทางการเงินเป็นหลัก

ดังนั้น จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการดำเนินการดังนี้

1. จัดตั้งหน่วยงานใหม่เพื่อกำกับดูแลสหกรณ์ที่มีการดำเนินงานทางการเงินในรูปแบบเหมือนองค์กรทางการเงินโดยเฉพาะ

2. แยกโครงสร้างการกำกับดูแลระหว่างสหกรณ์ที่มีลักษณะการดำเนินงานแบบสถาบันการเงินกับสหกรณ์ที่ดำเนินงานด้านอื่นนอกจากนี้โดยสหกรณ์ที่มีลักษณะการดำเนินงานแบบสถาบันการเงินจะอยู่ภายใต้การกำกับของหน่วยงานที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ ส่วนสหกรณ์ที่ดำเนินงานด้านอื่นก็ยังอยู่ภายใต้การกำกับและส่งเสริมของกรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ต่อไป

3. แก้ไขกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ โดยเพิ่มความชัดเจนในการกำหนดเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการกำกับดูแล เช่น การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์ การดำรงเงินกองทุนและสินทรัพย์ การจัดชั้นสินทรัพย์ และการกันเงินสำรอง การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง การลงทุน การจัดทำบัญชี การรายงานและผู้สอบบัญชีบทความกำหนดโทษ เป็นต้น

4. ปรับปรุงระบบการตรวจสอบของหน่วยงานการกำกับดูแลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. การให้ความรู้ความเข้าใจทางการเงินกับประชาชนที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ทั้งในฐานะผู้ฝากเงินและผู้ถือหุ้นของสหกรณ์ เพื่อให้เข้าใจผลิตภัณฑ์และธุรกรรมที่เกี่ยวข้องทางการเงินมากยิ่งขึ้น

Executive Summary of A Study on International Legislations and Legal Standards in relation to the Supervision of Cooperative and a Propose Revision of a Thai Cooperative Law

Cooperatives are voluntarily formed on the basis of democracy by united persons, with the believes in the value of self-help, public cooperation, honesty and caring for others, in order to solve problems of members which has occurred in the operation of their businesses, and it also aim to improve the quality of life among members. According to the Cooperative Societies Act B.E. 2542, cooperative was defined as a group of people who jointly operates in a business with the purpose of economic and social benefits, under the principles of self-help and assisting each other. At the present, there are seven categories of cooperative in Thailand, namely agriculture cooperative, fishery cooperative, housing cooperative, consumer cooperative, service cooperative, savings cooperative and credit union.

All types of cooperatives under the Cooperative Societies Act are mainly governed by two government institutions which are the Cooperative Promotion Department and the Department of Cooperatives Auditing.

Principally, the Cooperative Promotion Department as the registrar of all cooperatives generally has the authorized power and responsibility to provide registration service, promote, assist, suggest and govern operation of cooperatives for the execution of the laws, and also has responsibility to pave the way for the cooperatives to act in accordance with the objectives of developing and strengthening their competency.

According to the study of Thai laws in comparison with the laws of other countries, namely the laws of United Kingdom, Federal Republic of Germany and Japan, together with the information gathered from the interviews of notable persons in the area of cooperatives, the analysis of the study shall be as follows

1. Regulatory Body

Despite the fact that the registrar is empowered to order cooperative committees to do any act for the execution of the Cooperative Societies Act, there is no penalty determined within the law for the violation of the law or orders of the registrar. Moreover, the Department of Cooperatives Auditing only has the duty to investigate the accounts of cooperatives. It can be noticed that the main roles of these two institutions tend to be the promoting and developing rather than governing the cooperatives. Therefore, the law should be amended in order to expand the roles of government institutions in governing cooperatives and the penalty shall also be determined simultaneously.

2. Governing Structure

The governing structure in Thailand is centralized. In other words, all categories of cooperatives are under the governing of the Cooperative Promotion Department and the Department of Cooperatives Auditing, and all the rules and regulations issued by the Registrar shall be applied to all kind of cooperatives.

Regarding to the study, although all cooperatives in the United Kingdom are mainly under the governing of The Prudential Regulation Authority (PRA) and Financial Conduct Authority (FCA) is the institution under the Bank of England, but there are specific laws for different kinds of cooperatives.

In Germany, Deutscher Genossenschafts und Raiffeisenverband e. V. (DGRV) is the institution which is particularly formed to control the operation of all cooperatives. However, branches within the DGRV are divided to specifically govern each kind of cooperative.

In Japan, cooperatives are characterized by the differences of the industrial groups. Also, there are different laws designed for each category and there is no central law applies to every kind of cooperatives.

Thus, it appears that there is a distinction between Thai laws and laws of other countries which have separate set of rules governing financial cooperatives, whether in the form of specific institution or in the form of specific law. Hence, the law governing the financial cooperatives should be precisely enacted separated from the law applying to agriculture and service sectors, or there should be a specific institution formed to govern such kind of cooperatives.

3. Governing Regulations

The standard of governing cooperative shall be divided into three types which are;

(3.1) The governing of the formation of cooperatives

The Cooperative Societies Act provides merely provides the general rules regarding the conditions of forming the cooperatives which apply to all categories whereas in the United Kingdom, the operation of business and minimum operational costs are determined in the beginning, in accordance with the size of the credit unions.

(3.2) The Governing of Financial Stability In contrast with other countries, the rules on financial stability apply to all kinds of cooperatives in Thailand. Consequently, there is an absence of necessary rules to be specifically used with the cooperatives that mainly conduct financial services.

(3.3) The Governing of Operation

(3.3.1) Loans

It can be seen that the rules on lending money are not clear since there is only a guidance for the registrar which only guides the way to consider lending. Theoretically, the rules on lending of savings cooperatives and credit unions should be separated. For example, the United Kingdom has the distinctive rules for lending money to members of saving cooperatives and credit unions.

(3.3.2) Investment

According to Section 62 of the Cooperative Societies Act and Notification of Committee of Promoting Cooperatives on deposit and other investment of Cooperative B.E. 2552, there are only certain types of businesses which cooperatives are allowed to invest in. Therefore,

the investment of cooperatives is lack of consideration in investment risk. Also, the strategy regarding the cooperative investment has become more complicated. Accordingly, it is necessary to have the law controlling such investment, taking into account the ratio of investment, in order to prevent the risks and damages which might occur. Also, the rules governing the investment of savings cooperatives and credit unions should be provided separately.

4. Audit

The auditing system of cooperative in Thailand shall be divided into the internal audit and the accounting audit. The analysis shows that the auditing system is not systematic because there is no separate set of rules for each kind of cooperative which naturally has distinctive characteristics, for example, savings cooperative and credit union which mainly conduct financial transactions.

Therefore, by studying all related aspects regarding both national and international cooperative legislations, a number of recommendations shall be proposed as follows;

1. A new independent body of institution shall be established to regulate the cooperative which conducts financial business similar to the business of regulated financial institution.

2. The cooperative which operates the business as financial institution and other types of cooperative shall be separately regulated with specific supervising structure. While the cooperative which operates the business as financial institution shall be regulated by the new body of institution, the other types of cooperative shall remain be regulated by the Cooperative Promotion Department and the Department of Cooperatives Auditing.

3. The existing cooperative legislations should be revised in order to provide clear and precise legal provisions. For instance, the legal provisions regarding the formation and registration of cooperative, capital adequacy, the categorization of assets, the measure for reserve money, asset management, the reserve requirement for business liquidity, business investment, auditor, account preparing and reporting, should be explicitly prescribed in the law.

4. The cooperative monitoring system of competent institute should be adjusted to provide more effective operation.

5. The information and financial knowledge should be adequately promulgated to the public as a member of the cooperative to provide sufficient understanding on products and financial transaction.

การศึกษากฎหมายและมาตรการจูงใจทางภาษี เพื่อส่งเสริมธุรกิจสีเขียว

ที่ปรึกษาโครงการ

นายอรรถพล   อรรถวรเดช

คณะผู้วิจัย

นางเขมฤทัย	สุมาวงศ์
นางสาววรปราณี	สิทธิสรวง
นางปิยะนาถ	พงศ์ โชติวัฒน์
นางสุมาพร	มานะสันต์
นายพุฒิพงศ์	นิลสุ่ม

บทสรุปผู้บริหาร

สืบเนื่องจากปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในการประชุมสหประชาชาติ แนวคิดเรื่องการสนับสนุนการผลิตของภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้กลายมาเป็นนโยบายในการผลักดันให้เกิด การจัดทำกฎหมายเพื่อส่งเสริม “ธุรกิจสีเขียว” ในหลายประเทศ กล่าวคือ ในปัจจุบัน หลักการดังกล่าวได้รับการส่งเสริมและพัฒนาผ่านนโยบายที่กระตุ้นในภาคเอกชนตระหนักถึงการลงทุนที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดผ่านการรณรงค์และส่งเสริมโดยภาครัฐผ่านแนวนโยบายในด้านต่าง ๆ

สำหรับประเทศไทย ภายหลังจากการประชุมสหประชาชาติ ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อดูแลรักษาและกำหนดนโยบายด้านการสิ่งแวดล้อม และได้มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2518 เพื่อแก้ปัญหามลพิษในด้านต่าง ๆ

สิทธิประโยชน์ทั้งที่เกี่ยวกับภาษีอากรและไม่เกี่ยวกับภาษีอากร และอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนเพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนทางเศรษฐกิจและสอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

แต่จนถึงปัจจุบันปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยยังคงไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากประเทศไทยยังคงดำเนินนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการใช้มาตรการกำกับและควบคุมเป็นหลัก ทำให้การบังคับใช้กฎหมายยังขาดสภาพการบังคับใช้ที่มีประสิทธิภาพและมีการกำหนดอัตราโทษค่อนข้างต่ำ อันส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในเชิงพฤติกรรมต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

จากการศึกษากฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศต่าง ๆ ได้แก่ ประเทศสหภาพยุโรป ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศเนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร ประเทศเยอรมัน ประเทศญี่ปุ่น ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ พบว่า ประเทศเหล่านี้ต่างได้มีการนำมาตรการจูงใจทางภาษีในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ร่วมกับวิธีการจัดเก็บภาษีเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยจะเป็นการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการในรายที่มีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น การลดอัตราภาษี การยกเว้นการเก็บภาษีในบางรายการ การให้หักค่าใช้จ่ายแบบพิเศษหรือให้หักได้มากกว่าที่จ่ายจริง การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมในอัตราเร่งสำหรับหน่วยธุรกิจที่มีการจัดการที่ดีเรื่องสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษากฎหมายของประเทศไทยพบว่า กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมมีดังนี้

- (1) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- (2) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535
- (3) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535
- (4) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

นอกจากกฎหมายที่เป็นการกำกับและควบคุมตามที่กล่าวมาแล้ว กฎหมายบางฉบับของประเทศไทยยังมีการกำหนดมาตรการจูงใจต่าง ๆ ทั้งทางภาษี และที่มีใช้ภาษี ซึ่งจะเป็นมาตรการเสริมอีกทางหนึ่ง เพื่อจูงใจให้ประชาชนลดการก่อมลพิษ ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดในเรื่องการให้

อย่างไรก็ดี จนถึงปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมโดยตรง มีการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในสินค้าและบริการบางประเภทส่งผลทางอ้อมให้การใช้สินค้าและบริการที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมลดลง และมีการนำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เข้ามา จัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น ค่าธรรมเนียม และค่าปรับบางประเภท โดยภาครัฐได้มีมาตรการทางภาษีออกมาหลายมาตรการมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป แต่ไม่มีมาตรการทางภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เป็นการสร้างแรงจูงใจสนับสนุนให้โรงงานอุตสาหกรรมแก้ไขหรือลดปัญหามลพิษโดยตรง มีเพียงมาตรการทางภาษีเงินได้นิติบุคคลทางอ้อมเท่านั้นที่ส่งผลให้เกิดการลดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น มีการออก พระราชกฤษฎีกายกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเป็นจำนวนร้อยละ 100 ของรายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าจ้างเพื่อทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี หรือพระราชกฤษฎีกายกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทอุปกรณ์ที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานเพื่อการปรับเปลี่ยนแทนอุปกรณ์เดิมเป็นจำนวนร้อยละยี่สิบห้าของค่าใช้จ่ายนั้น เฉพาะในส่วนที่ไม่เกินห้าสิบล้านบาทให้แก่บริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการศึกษานโยบายและแนวทางการใช้มาตรการจูงใจในต่างประเทศ คณะผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสำหรับธุรกิจสีเขียวไว้สามประการ ได้แก่

ประการแรกข้อเสนอในการปรับปรุงหลักการและถ้อยคำในประมวลรัษฎากร โดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย ได้แก่พระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 297) พ.ศ. 2539 โดยเพิ่มนิยามคำว่า “นวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม”

และเสนอแนะให้ปรับปรุงหลักการเพื่อให้นิติบุคคลสามารถหักค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อจูงใจผู้ประกอบการในการสร้างองค์กรและผลิตภัณฑ์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในแง่การกระบวนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังได้เสนอแนะให้เพิ่มเติมถ้อยคำและหลักการในเรื่องการคิดค่าเสื่อมอัตราเร่งในพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 436) พ.ศ. 2548 เพื่อจะเป็นประโยชน์ทั้งเชิงนโยบายและต่อภาคการผลิต เป็นต้น ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาทั้งสองฉบับนี้ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ประกอบการมีแรงจูงใจในการสร้างองค์กรและผลิตภัณฑ์เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น อันจะเป็นประโยชน์ในแง่การกระบวนการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ประการที่สอง ข้อเสนอในการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน จากการศึกษาพบว่าประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมักมุ่งเน้นการลดภาษีนำเข้าอากร เช่น ตามประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ 10/2547 คณะผู้วิจัยจึงได้เสนอที่จะให้สิทธิประโยชน์ในทางภาษีสำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ผลิตภายในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการให้หักค่าเสื่อมอัตราเร่ง การเครดิตภาษีในรูปแบบ Carry Forward หรือสิทธิประโยชน์อื่นใด ย่อมเป็นการกระตุ้นการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในประเทศไทยอันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ นอกจากนี้ จากการศึกษาพบว่า หากผู้ประกอบการมีใช้กิจการตามประกาศแต่มีกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อจัดการและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ย่อมไม่สามารถขอรับสิทธิประโยชน์ตามประกาศฉบับดังกล่าวได้จึงไม่ครอบคลุมผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ที่มีเจตนารมณ์ในการสร้างองค์กรของตนให้เป็นธุรกิจสีเขียว คณะผู้วิจัยจึงเสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนออกประกาศในลักษณะที่กำหนดหลักเกณฑ์ที่เป็นกลางอันสามารถใช้กับผู้ประกอบการในทุกประเภทได้ เป็นต้น

ประการสุดท้าย คณะผู้วิจัยยังได้มีข้อเสนอแนะอื่น ๆ เช่น ควรมีการออกกฎหมายหรือมาตรการเพื่อสิ่งแวดล้อมที่เจาะจงกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายตามแผนนโยบายประเทศไทย 4.0 เพื่อส่งเสริมให้อุตสาหกรรมในอนาคตใช้เทคโนโลยีที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังได้เสนอแนะให้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเป็นหน่วยงานกลางที่ให้ความรู้และทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มเติมความรู้และ เป็นกำลังสำคัญในการช่วยลดมลพิษในกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม พร้อมทั้งสร้างผู้ประกอบการที่เข้าถึงการปรับเปลี่ยนองค์กรเพื่อให้เป็นหน่วยธุรกิจสีเขียวที่สมบูรณ์แบบ เป็นต้น

Executive Summary of The study of Tax incentives and laws for Green Businesses

Regarding the problems of pollution control, the concept of Eco-industrial development moved from the theoretical debates of the United Nation forum to policy practice of some countries. Therefore, explicit role of regulatory development in order to support “Green Industry” is striving for a more sustainable pathway of growth, by undertaking implementing public policy initiatives that encourage environmentally responsible private investments.

For Thailand, after the United Nation Forum, has established the National Environmental Board (NEB) for setting environmental policy and measure. Later in 1975, the National Promotional and Reserved Environment Quality Act, B.E. 2518 (1975) was enacted by the NEB. However, Thailand has still experienced ongoing pollution problems because the present laws cannot be used as instruments to meet environmental protection purposes. Instead of promoting environmental responsibility among polluters, the present series of laws primarily represents a command-and-control approach rather than promotes environmental sustainability of certain polluting behaviours.

The study of environmental laws of other countries, such as the European Union, Switzerland, French, Netherlands, United Kingdom, Germany, Japan, China and Singapore, indicates that tax incentive

The study of Tax incentives and laws for Green Businesses

measures are widely applied along with the tax collection system. The logic is to use tax incentives to bring investment purpose and environmental conservation together, ultimately resulting in a change of taxpayers' behavior in an ecologically positive way. To reach such a goal, tax incentives that are attuned to the purpose of reducing pollution are categorized into few a few broad categories, which are tax credit, tax deduction or depreciation, tax exemption, and deferrals. The significant tax benefits, such as timing of benefit and conditionality have benefits attached to their use.

A study of the Thai's laws indicates that environmental laws are as follows;

(1) National Promotional and Reserved Environment Act B.E. 2535 (1992)

(2) Factory Act B.E. 2535 (1992)

(3) The Maintenance of the Cleanliness and Orderliness of the country Act B.E. 2535 (1992)

(4) Hazardous Act B.E. 2535 (1992)

Apart from the series of laws mention above, both incentive and non-tax incentive measures related to environment have been mentions in Investment Promotion Act B.E. 2520 (1978). Basically, the privileges under the Investment Promotion Act can be divided into two types, incentives and non-tax incentives. The aims of the law is not only for encouraging producers to invest in environment-friendly products, but also enhancing a chance for Thailand to become a hub of investing and

manufacturing hub for both domestic and export markets in order to consist with policies and economic development plan.

However, although tax on commodity related to emission; which represents indirect tax scheme, tax incentive for pollution control, and pollution management fee system are clearly seen in Thailand, pollution tax that levies on industries for pollution is not yet applied. Moreover, the Thai's Revenue code does not have any provision that directly deals with incentive methods to provide environmental awareness of businesses. It should be noted that there are only environmental tax incentive measures available in some Royal Decrees such as the Royal Decree issued under the Revenue Code governing exemption of income tax of company and juristic partnership for 100% percent of technological research and development spending, and the Royal Decree issued under the Revenue Code governing exemption of income of the company and juristic partnership of 25% of spending on energy saving equipment that used to substitute the old equipment.

After analyzing the range of international practices on tax incentive designs, this paper will recommend the possible role on tax incentive for green business in Thailand.

The recommendation consists of three main parts.

First, some Royal Decrees issued under the Revenue Code should be amended such as the Royal decree No.297 B.E. 2539 (1996) governing an additional 100% deduction tax of that is allowed to

The study of Tax incentives and laws for Green Businesses

corporate entities in respect of expenditure on research and development for technology and innovation. Under this regulation, the word “research and development for environmental purpose” should be inserted for encouraging the development of new environmental-friendly technologies. Also, accelerated depreciation should be used as tax Incentive for pollution-control investment. In this regard, this paper suggest to add such system into the Royal decree No.436 B.E. 2548 (2005)s for assets or projects relating to environmental conservation. Thus, the qualifying environmental assets, which are invested for preventing or remedying pollution resulting from a taxpayer’s earning activity, are normally defined for depreciation. It is clear from the outset that the main purpose of special depreciation scheme is likely to encourage taxpayers to invest in compliance with pollution-control schemes.

Second, since Investment Promotion Act B.E. 2520 (1978) focuses mainly on import duties reductions such as Announcement of the *Board of Investment* No.10/2547 that announces criteria in granting privileges in exempting import duty used for energy saving machinery. Regarding this announcement, this paper suggests to include privileges for machinery that produced in the country to boost the domestic production and innovation of energy saving machinery. Also, special depreciation and carry forward scheme should be grated to such production. Moreover, the paper recommends that the Board of Investment should release a policy to grant tax privileges to all type

of industries that run environmental protection and conservation projects rather than provide tax waivers to favored industries. Environmentally friendly material and products business is one of the qualifying activities that should be encouraged.

Third, to promote the use of clean technologies and knowledge related to pollution prevention, this paper suggests the government to establish a new specialized agency. The aim of the new agency is to promote a knowledge-based approach to polluters. In connection with the promotion of knowledge, the knowledge-based agency should be a strong public knowledge center to transfer information to the businesses in order to ensure environmental information is available to the public. Finally, this paper also suggest to grant special incentives to specific industrial sectors to respond to Thailand 4.0 policy to relieve tax burden for environmentally friendly investment to industries along with economic development.

การศึกษาแนวทางการจำกัดการให้สิทธิ หักค่าลดหย่อนในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ที่ปรึกษาโครงการ

นางสาวสุมาลี สถิตชัยเจริญ

คณะผู้วิจัย

นายชัยสิทธิ์ บุญยเนตร

นางสาวนภา วรรวงกูร

นายมยุร บุญยรัตน์

นายกานต์ จันทร์วิทยานุชิต

นายพงศกร แก้วเหล็ก

นายคงเดช กาญจนนันทวงศ์

บทสรุปผู้บริหาร

การบรรเทาภาระภาษีด้วยมาตรการกำหนดรายการลดหย่อนให้กับผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายในการตอบสนองเป้าหมายทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมตามนโยบายที่รัฐบาลต้องการสนับสนุนและส่งเสริม จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบ

การหักลดหย่อนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในต่างประเทศ พบว่ามีการให้สิทธิประโยชน์เพื่อบรรเทาภาระภาษีในหลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและแนวนโยบายของในแต่ละประเทศ อย่างไรก็ตาม การใช้มาตรการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐและอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นธรรมของโครงสร้างภาษี ดังนั้น ในหลาย ๆ ประเทศจึงมีการจำกัดการใช้สิทธิประโยชน์โดยรูปแบบการจำกัดสิทธิประโยชน์ในแต่ละประเทศส่วนใหญ่จะกำหนดด้วยจำนวนเงินสำหรับการหักลดหย่อนในแต่ละรายการ รวมถึงการกำหนดเป็นร้อยละของเงินได้พึงประเมิน เป็นต้น

สำหรับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในประเทศไทยในช่วงระหว่างปี 2552-2556 พบว่ามีการใช้สิทธิในการหักค่าลดหย่อนเกี่ยวกับการออมสูงที่สุดรองลงมาคือ ค่าลดหย่อนที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว และค่าลดหย่อนที่เกี่ยวกับดอกเบี้ยกู้ยืมซื้ออสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ ในปี 2555 จากการวิเคราะห์ข้อมูลตัวอย่างของผู้เสียภาษีด้วยสมการถดถอยพหุคูณ พบว่า การเพิ่มปริมาณการใช้สิทธิลดหย่อนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการเพิ่มของเงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ยังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการใช้สิทธิลดหย่อนในรายการอื่น ๆ อีกด้วย โดยการใช้สิทธิลดหย่อนในรายการอื่น ๆ บางรายการมีความสัมพันธ์ในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตามที่เป็นค่าลดหย่อนที่มีลักษณะเดียวกัน เช่น RMF และเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม เป็นต้น เนื่องจากการใช้สิทธิหักลดหย่อนในกลุ่มดังกล่าวมีลักษณะเป็นการลงทุนซึ่งทำให้ผู้เสียภาษีจะเลือกการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนสูงกว่าโดยเปลี่ยนจากการลงทุนประเภทหนึ่งมาเป็นการลงทุนอีกประเภทหนึ่ง

เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อโครงสร้างภาษีจากการใช้แนวทางการจัดการให้สิทธิลดหย่อนภาษีทั้ง 5 แนวทางได้แก่

- 1) การจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนฯ ให้ไม่เกินจำนวนเงิน 1,000,000 บาท
- 2) การจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนฯ ให้ไม่เกินจำนวนเงิน 700,000 บาท
- 3) การจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนฯ ให้ไม่เกินจำนวนเงิน 500,000 บาท
- 4) การจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนฯ ให้ไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินได้พึงประเมิน
- 5) การจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนฯ ให้ไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินได้พึงประเมิน

เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับโครงสร้างภาษีซึ่งคำนวณจากตัวอย่างการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปี พ.ศ. 2555 พบว่าการจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดจะช่วยปรับให้โครงสร้างภาษีสำหรับผู้มีเงินได้จากการจ้างแรงงานมีความก้าวหน้ามากขึ้น โดยเฉพาะผู้เสียภาษีที่มีเงินได้สูง การจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนตามแนวทางนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าการจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนให้ไม่เกินร้อยละของเงินได้พึงประเมิน ส่วนผู้มีเงินได้ทั่วไปการจำกัดสิทธิการหักค่าลดหย่อนทั้งแบบไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดและแบบให้ไม่เกินร้อยละของเงินได้พึงประเมินทำให้อัตราภาษีที่แท้จริงเฉลี่ยปรับและดัชนีความก้าวหน้าของภาระภาษีสำหรับผู้มีเงินได้สูงปรับตัวสูงขึ้น แต่ดัชนีความก้าวหน้าของอัตราภาษีภาษีและเงินได้หลังหักภาษีกลับแย่ลง

คณะผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการจำกัดการให้สิทธิลดหย่อนภาษีโดยกำหนดวงเงินลดหย่อนรวมสูงสุดไว้มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เพื่อปรับปรุงโครงสร้างภาษีของประเทศไทยมากกว่าแนวทางการให้สิทธิลดหย่อนภาษีโดยกำหนดวงเงินลดหย่อนรวมสูงสุดให้ไม่เกินร้อยละของเงินได้พึงประเมิน อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดวงเงินรวมต้องคำนึงถึงรายได้ภาษีที่รัฐจะสูญเสียลดลงรวมถึงความจำเป็นที่รัฐต้องใช้การกำหนด

รายการลดหย่อนให้กับผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเครื่องมือในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจและสังคมตามนโยบายที่รัฐบาลต้องการสนับสนุนและส่งเสริม จึงเห็นควรกำหนดวงเงินลดหย่อนรวมสูงสุดที่ 700,000 บาท นอกจากนี้ การบรรเทาภาระภาษีด้วยมาตรการกำหนดรายการลดหย่อนให้กับผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่ใช่ปัจจัยหลักปัจจัยเดียวที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าในระบบโครงสร้างภาษี ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคือ การกำหนดให้หักค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกันในแต่ละประเภทของเงินได้ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ทำให้เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่ายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งนำไปสู่ความก้าวหน้าเมื่อประเมินจากภาระภาษีเทียบกับเงินได้พึงประเมิน

Executive Summary of A Study on Limiting Personal Income Tax Allowances

In order to achieve government policies' goals, tax allowances and exemptions are widely used to amend taxpayers' behavior. Several studies suggest that countries, depending on their policies, use different forms of tax allowances and exemptions. However, the use of tax allowances and exemption directly causes a reduction of government tax revenue and may effect tax structure as well. Regarding this effect, several countries, therefore, impose limitation on tax allowances and exemptions. Most of countries impose fixed amount limit on tax allowances and exemptions, however, some countries choose to impose tax allowances and exemption limitation by using fixed percentage on assessable income instead.

During 2552 – 2556, the largest amount of tax allowances and exemptions using by Thai personal income (PIT) taxpayers are those related to saving group. While, those related to family and mortgage interest are the second and third largest group. The result from Multiple Regression Analysis on the sample of PIT taxpayers in 2555 indicates that an increasing in tax allowance is significantly related to assessable income less expenses.

The changed in tax allowance also significantly depend on the use of other type of tax allowances. In particular some tax allowance, e.g. retirement mutual fund allowance and social security fund allowance, is negatively related to other allowances. In this case, such tax allowance is affected from taxpayers moving to earn higher expected return from their investments.

Regarding the effect of tax allowances and exemptions limitation methods on tax structure, fixed amount limit to tax allowances and exemptions schemes help improving progressivity of PIT tax structure, in particular, for the high income group who only earn income from salaries and wages. These tax allowances and exemptions schemes have relatively more efficiency than fixed percentage on assessable income limitation schemes. However, fixed amount limit to tax allowances and exemptions schemes have ambiguous effects on progressivity of PIT tax structure for those who earn income from other sources.

Therefore, we suggest that fixed amount limit to tax allowances and exemptions schemes is appropriate for Thai taxation system. However, the government still need to use tax allowances and exemptions as a policy's tool, therefore, we suggest the specifid amount for limitation should be high. Thus the specific amount fixed amount for tax allowances and exemptions should be at 700,000 baht for each taxpayer.

แนวทางการพัฒนาโครงสร้าง และระบบการกำกับดูแลระบบการเงินระดับฐานราก

ที่ปรึกษาโครงการ

นางสาวสภัทร์พร ธรรมาภรณ์พิลาศ

คณะผู้วิจัย

นางสุทธาสินี อาภากร ณ อยุธยา

หม่อมหลวงพงศ์ระพีพร อาภากร

นายทวิศักดิ์ มานะกุล

นายปณิธาน สุขสำราญ

นางสาวปิยวัลย์ ศรีขำ

นางสาวมัทยา บุตรงาม

นายศรัณย์วุฒิ ตรรกพงศ์

นางสาวพิมพ์ชรา กุศลวิฑิตกุล

บทสรุปผู้บริหาร

องค์กรการเงินระดับฐานรากซึ่งหมายถึง สหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชนซึ่งแม้ว่าปัจจุบันมีการกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลและกำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานราก แต่การกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากยังมีความหลากหลายไม่เท่าเทียมกัน ขาดการบูรณาการ และมีมาตรฐานการกำกับดูแลที่แตกต่างกันไปซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงขององค์กรการเงินระดับฐานรากและส่งผลกระทบ ต่อเสถียรภาพของระบบการเงินระดับฐานรากโดยรวมได้ ดังนั้น การศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบการกำกับดูแลการเงินระดับฐานรากที่เหมาะสมต่อพัฒนาการทางการเงินระดับฐานรากของประเทศไทยโดยการศึกษาเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากของประเทศไทยในปัจจุบันกับแนวทางการกำกับดูแลในต่างประเทศ รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและระบบการเงินระดับฐานราก ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินการธนาคาร ผู้แทนจากหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากในส่วนกลาง ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบที่กระจายตัวอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ผู้บริหารและผู้ให้บริการขององค์กรการเงินระดับฐานราก ทั้งจากสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มออมทรัพย์/องค์กรพึ่งตนเอง

ทั้งนี้ ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเงินการธนาคารและผู้กำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากในส่วนกลางมีความเห็นว่า ปัญหาความรู้ความเชี่ยวชาญของผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรการเงินระดับฐานรากถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการพัฒนาองค์กรการเงินระดับฐานราก

โดยแนวทางการกำกับดูแลที่เหมาะสมเป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ 1) การให้มีหน่วยงานกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากแต่ละประเภทแยกจากกันเหมือนปัจจุบัน แต่จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาทำหน้าที่กำหนดนโยบายการกำกับดูแล

ในภาพรวมเพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการกำกับดูแล หรือ 2) การกำหนดให้มีหน่วยงานกำกับดูแลเป็นการเฉพาะเพียงองค์กรเดียวเพื่อดูภาพรวมทั้งหมดขององค์กรการเงินระดับฐานรากเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ การสำรวจความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบในจังหวัดต่าง ๆ ผู้บริหารองค์กรการเงินระดับฐานราก และผู้ใช้บริการองค์กรการเงินระดับฐานรากพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาการกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานราก โดยเฉพาะการกำกับดูแลด้านธรรมาภิบาล รองลงมา คือ การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และเห็นด้วยค่อนข้างน้อยต่อแนวทางการกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตและความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง นอกจากนี้ ความเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากยังแตกต่างกันตามประเภทขององค์กรด้วย โดยผู้ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์จะให้ความสำคัญกับมาตรฐานการกำกับดูแลความมั่นคงทางการเงินและมาตรฐานการบัญชี รวมทั้งการส่งเสริมและให้ความรู้แก่คณะกรรมการ สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์จะให้ความสำคัญกับการมีสถานะเป็นนิติบุคคล การให้ความรู้ด้านการเงินแก่สมาชิก และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิก และผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านจะให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ด้านการเงินแก่สมาชิกและคณะกรรมการ การพัฒนาระบบสารสนเทศ และการได้รับสนับสนุนเงินทุนจากภาครัฐ ดังนั้น เมื่อนำประสบการณ์ในการกำกับดูแลให้บริการทางการเงินระดับฐานรากในต่างประเทศมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยจะสามารถกำหนดแนวทางการกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากที่เหมาะสม ดังนี้

- 1) ในระยะสั้นควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาและกำกับดูแลระบบการเงินภาคประชาชน (คณะกรรมการฯ) เพื่อจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาขององค์กรการเงินระดับฐานรากและบูรณาการการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายกำกับดูแลระบบการเงินภาคประชาชนตามพัฒนาการของแต่ละองค์กร และกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความมั่นคงทางการเงินสำหรับองค์กรการเงินระดับฐานราก

ขนาดใหญ่ให้เข้มงวดกว่าองค์กรการเงินระดับฐานรากขนาดเล็ก ดังนี้

1.1) กลุ่มการเงินชุมชน ภาครัฐยังไม่มีความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้าไปกำกับดูแลแต่ให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาความเข้มแข็งทางการเงิน โดยต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อทางการเป็นประจำทุกปี

1.2) องค์กรการเงินชุมชนที่จดทะเบียนกำหนดให้มีเกณฑ์การดำเนินงานในด้านธรรมาภิบาลเป็นสำคัญ เช่น คุณสมบัติและการคัดเลือกกรรมการ มาตรฐานบัญชี และการตรวจสอบภายใน เป็นต้น

1.3) องค์กรการเงินชุมชนขนาดกลางกำหนดให้มีการกำกับดูแลความมั่นคงเฉพาะด้านที่สำคัญ เช่น ด้านเครดิตและด้านสภาพคล่อง เป็นต้น

1.4) องค์กรการเงินชุมชนขนาดใหญ่จะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การกำกับดูแลทางความมั่นคงทางการเงินที่สำคัญเกือบทุกด้าน เช่น การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ การจัดชั้นคุณภาพสินเชื่อและกันสำรองเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ตลอดจนต้องรายงานฐานะทางการเงินเป็นประจำทุกเดือน เป็นต้น

2) ในระยะยาวควรจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลระบบการเงินภาคประชาชน เพื่อรวมศูนย์การกำกับดูแลการเงินภาคประชาชนทุกประเภทไว้ด้วยกันเพื่อให้การส่งเสริมและกำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากมีความเป็นเอกภาพและไม่ซ้ำซ้อน และมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงินระดับฐานรากรับผิดชอบงานดังกล่าวโดยเฉพาะ โดยองค์กรดังกล่าวควรทำหน้าที่ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและวิธีการดำเนินงานที่เหมาะสมขององค์กรการเงินชุมชนประเภทต่าง ๆ ดูแลความมั่นคงทางการเงินขององค์กรการเงินระดับฐานรากประเภทต่าง ๆ ตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรการเงินประเภทต่าง ๆ ตรวจสอบบัญชีขององค์กรการเงินระดับฐานราก และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่จำเป็นต่อการดำเนินงานขององค์กรการเงินระดับฐานราก เช่น การจัดตั้งกองทุนคุ้มครองสมาชิก

ขึ้นเพื่อทำหน้าที่คุ้มครองเงินฝากของสมาชิกองค์กรการเงินระดับฐานรากต่าง ๆ การจัดตั้ง ศูนย์กลางการบริหารสภาพคล่องทางการเงินของสหกรณ์ (Central Financial Facility: CFF) เพื่อให้เป็นกลไกในการบริหารสภาพคล่องให้แก่ระบบการเงินภาคประชาชนการสร้าง กรอบกฎหมายที่เอื้อต่อการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชน และในระยะยาวหลังจากที่มีการ จัดตั้งองค์กรใหม่ขึ้นมาเป็นระยะเวลาพอสมควรแล้วอาจพิจารณารวมกฎหมายว่าด้วยการ กำกับดูแลองค์กรการเงินระดับฐานรากประเภทต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้การกำกับดูแล องค์กรการเงินระดับฐานรากมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกันยิ่งขึ้น

Executive Summary of Developing Framework for Microfinance Supervision

Microfinance institutions which include Cooperatives (Coop), Village and Urban Community Fund (VUCF) and Saving Group (SG) are important mechanism to support and develop community's economies. Even though there exists a regulatory regime for each type of microfinance institutions, there is a lack of unity and uniformity among rules and regulations for each type of microfinance institution, which results in a fragmented regulatory regime, regulatory arbitrage and constructive cooperation in a country level. This creates a lack of confidence in Thailand's microfinance system. This study aims to develop a regulatory regime that is suitable with the nation's economic and financial development in a community level by conducting a comparative study between current regulatory approaches of microfinance institutions in seven countries with that in Thailand. The study also conducts a comprehensive survey of stakeholders of microfinance institutions in Thailand, and such stakeholders include experts in banking and finance, policy makers from the headquarters of regulatory agencies, practitioners and examiners in regional areas, executives of microfinance institutions, and customers of those institutions.

Experts in banking and finance as well as regulators from the headquarters of regulatory agencies are aware of the lack of financial literacy among executives, committee members, and other stakeholders in microfinance institutions, which in their view, presents the biggest challenge to the development of microfinance institutions in Thailand.

According to those surveyed, there are two measures of constructing a new regulatory regime. The former is to establish a single regulatory agency for each type of microfinance institutions, which resembles the current institutional arrangement in Thailand and form a super committee with a mandate to set national-level regulatory policies by which each regulatory agency has to abide. The latter is to establish a single regulator for every type of microfinance institutions which is tasked with developing and regulating as well as setting a national microfinance master plan to foster Thailand's unified approach to microfinance. Furthermore, the survey of practitioners and examiners in regional areas, executives of microfinance institutions, and customers of those institutions suggests that a majority of stakeholders realized the importance of elevating regulatory standards of microfinance institutions. Even though those surveyed agree with measures to improve supervision relating to governance and operational risk, the level of consensus starts to falter when those surveyed are asked about measures to improve supervision relating credit risk and liquidity risk. The consensus regarding a way forward to develop and support microfinance institution varies by type of each microfinance institution. For Coops, stakeholders pay the utmost attention to elevating regulatory and accounting standards as well as fostering financial literacy for committee members. For SG, stakeholders view SG's lack of corporate person's status and cooperation from members is two of the biggest impediment to developing SG. For VUCF, stakeholders are concerned about a lack of financial literacy among their members and financial and technical support from the government.

The comparative study between current regulatory approaches of microfinance institutions in seven countries with that in Thailand and the survey have policy implications on regulatory regime for microfinance institution, which can be summarized as follows:

1) In the short run, a national committee for developing and regulating microfinance institution should be established to devise a national microfinance master plan and coordinate with other stakeholders to institute regulatory policies which are suitable for each type of microfinance institution. The committee should also be tasked with setting regulatory standards for microfinance institutions according to their with asset size

1.1) Saving Societies: the government should only support Saving Societies but may require them to submit elementary financial forms.

1.2) Registered Microfinance Institutions: the government should only enact crucial regulatory rules regarding governance such as eligibility of committee members, accounting standards, and internal control process

1.3) Medium-sized Microfinance Institutions: the government should augment regulations for Registered Microfinance Institutions with vital prudential measures to curb credit risk and liquidity risk.

1.4) Large-sized Microfinance Institutions: the government should apply all areas of prudential regulations: namely governance, operational risk, credit risk, and liquidity risks. The government should also enact rather sophisticated measures such as capital adequacy ratio, loan categorization and provision,

2) In the long run, a central regulatory agency for every type of microfinance institutions should be established in order to foster a unified

approach to microfinance supervision and cultivate experts on microfinance. This agency should be responsible for fostering understanding of microfinance institution management, devising prudential measures for microfinance institutions, examining and auditing microfinance institutions, as well as assembling financial infrastructures essential to the development of microfinance institutions in Thailand. Such infrastructures may include the establishment of deposit protection fund to raise people's confidence in microfinance institutions and the establishment of Central Financial Facility to ensure microfinance institutions' ability to effectively manage their liquidity.

Lastly, after such regulatory agency is formed, laws regarding different type of microfinance should be amended to ensure efficiency and uniformity of approaches to promote and regulate microfinance institutions.

In summary, major limitation of DIT adoption in Thailand is splitting business income to capital income and labor income. Furthermore, implementing 1st approach (DIT) may not be appropriate. This is because preventing tax avoidance and evasion is difficult; all governments need to utilize tax measures as an economic policy; abolishment of personal income tax exemption and rate reduction is almost impossible when considered political economy factor.

In the future, if capital flight increases significantly, implementing 2nd approach (Semi-DIT) may be an appropriate option, which will make personal income tax more efficient, as well as expanding revenue base to accommodate Thailand's sustainable social and economic development.

ภาพกิจกรรม

โครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศ
ที่เกี่ยวกับการกำกับดูแลสหกรณ์เพื่อพัฒนามาตรฐานสหกรณ์ของไทย”

นายอรรถพล อรรถวณิช และคณะผู้วิจัย

ณ ห้องประชุมปวย อังภากรณ์ ชั้น 7 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษากฎหมายและมาตรการจูงใจทางภาษีเพื่อส่งเสริมธุรกิจสีเขียว”

นายอรรถพล อรรถวรเดช และคณะผู้วิจัย

ณ ห้องประชุมปาย อังภากรณ์ ชั้น 7 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการจำกัดการให้สิทธิหักค่าลดหย่อน
ในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา”

นางสาวสุมาลี สถิตชัยเจริญ และคณะผู้วิจัย

ณ ห้องประชุม ปว๋ย อิงภากรณ์ ชั้น 7 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบการกำกับดูแลระบบการเงินระดับฐานราก”

นางสาวสภัทรีพร ธรรมภรณ์พิลาศ และคณะผู้วิจัย

ณ โรงแรมกานต์มณี พาเลซ

รายชื่อโครงการวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 - 2560

รายชื่อโครงการวิจัยของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 - 2560

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

- 1) การศึกษาผลกระทบของรายจ่ายเพื่อสวัสดิการการรักษาพยาบาลของข้าราชการลูกจ้าง และพนักงานของรัฐต่อภาระทางการคลัง
- 2) ดัชนีชี้วัดในการบริหารจัดการสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
- 3) การพัฒนาระบบการออมระยะยาวของประเทศไทย
- 4) กระแสโลกาภิวัตน์ด้านเงินทุนและเศรษฐกิจฐานรากของไทยในทศวรรษหน้า
- 5) การศึกษาภาระทางการคลังจากการให้สวัสดิการทางสังคมของรัฐบาล
ในกรณีศึกษาโครงการประกันสังคม และโครงการหลักประกันสุขภาพ
ถ้วนหน้า
- 6) การบริหารจัดการดุลยภาพการออมและการลงทุนของประเทศ
- 7) แนวทางการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงการคลัง
- 8) การพัฒนาระบบการวิเคราะห์ข้อมูลภาคการคลังของประเทศไทย
- 9) การศึกษาแนวทางการพัฒนาสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
- 10) การจัดระบบการออมเพื่อสวัสดิการการชราภาพให้แก่แรงงาน
นอกระบบโดยใช้กลไกชุมชน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2551

- 11) การศึกษาวินัยทางการคลังของประเทศไทย (อดีตสู่ปัจจุบัน)
และแนวทางในการเสริมสร้างวินัยทางการคลังตามหลักสากล
- 12) การปรับโครงสร้างรายได้ของรัฐบาลชดเชยการลดลงของภาษีศุลกากร
- 13) การศึกษาข้อดี/ข้อเสียและความเหมาะสมของการอนุญาต
ให้มีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่มีทองคำเป็นสินค้าอ้างอิง
(Gold Derivatives)
- 14) การศึกษาผลกระทบจากการยกเลิกให้เงินชดเชยภาษีอากรแนวทาง
แก้ไขปัญหาและมาตรการรองรับอื่น ๆ สำหรับผู้ส่งออก
- 15) การคาดการณ์และการประเมินผลของมาตรการภาษีและไม่ใช่ภาษี
ต่อพฤติกรรมกรรมการบริษัทสุราของไทย
- 16) การติดตามสถานการณ์และผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายเงินทุน
จากต่างประเทศ
- 17) การสร้างระบบการออมเพื่อการชราภาพสำหรับแรงงานนอกระบบ
- 18) การศึกษาระบบการกำกับดูแลระบบบำเหน็จบำนาญที่เหมาะสม

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

- 1) ผลกระทบของเงินทุนเคลื่อนย้ายในกลุ่มประเทศอาเซียน+3 ต่อระบบเศรษฐกิจไทยและประเทศสมาชิก
- 2) ความรู้ความเข้าใจของผู้ฝากเงินและผู้ถือกรรมสิทธิ์และนัยต่อการพัฒนาระบบการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
- 3) โลกาภิวัตน์ด้านเงินทุนและตลาดทุนไทย
- 4) การศึกษาภาระทางการคลังจากโครงการร่วมทุนระหว่างภาครัฐ และเอกชน กรณีศึกษาโครงการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระรายใหญ่
- 5) กรอบการเจรจาที่เหมาะสมในการจัดการทำความเข้าใจผลกระทบจากการค้าเสรีภาคบริการด้านการเงินของไทย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

- 1) การพัฒนาเครื่องมือทางการเงินสำหรับเกษตรกร : กรณีศึกษาการประกันภัยพืชผลโดยใช้ดัชนีสภาพอากาศในประเทศไทย
- 2) นโยบายการกำกับดูแลเพื่อพัฒนาการแข่งขันในธุรกิจทางการเงินในประเทศไทย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

- 1) การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารความเสี่ยงทางการคลังเชิงรุกโดยวิธีจัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อลดภาระทางการคลังที่เกิดจากภัยพิบัติธรรมชาติ
- 2) นโยบายกองทุนขนาดใหญ่ภาครัฐภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ด้านเงินทุน
- 3) การพัฒนาระบบการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของประเทศไทยโดยใช้นโยบายการคลัง
- 4) การศึกษาความเหมาะสมในการให้ความคุ้มครองเงินฝากแก่ผู้ฝากเงินบางประเภทของสถาบันคุ้มครองเงินฝากเพื่อความเป็นธรรม
- 5) แผนยุทธศาสตร์การเข้าสู่ตลาดสาขาบริการการเงินในประเทศลาวและกัมพูชภายใต้แผนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558
- 6) บทบาทของระบบการเงินระดับฐานรากในการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงิน
- 7) การศึกษาผลกระทบของภาษีมูลค่าเพิ่มต่อการสร้างความเป็นธรรมในการกระจายรายได้และเศรษฐกิจของประเทศไทย
- 8) การศึกษาแนวทางการใช้มาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลและแก้ไขปัญหาเจ้าหน้าที่ในระบบ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555

- 1) การจัดทำดัชนีวัดระดับความพร้อมในการริเริ่มสกุลเงินอาเซียนและการศึกษาผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยภายใต้สกุลเงินอาเซียน
- 2) การศึกษาเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มรายจ่ายด้านสวัสดิการสังคมของภาคสาธารณะเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ
- 3) การศึกษาเปรียบเทียบกฎระเบียบภายในประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับการเปิดเสรีสาขาธนาคารพาณิชย์และหลักทรัพย์เพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โครงการวิจัยของข้าราชการผู้มีผลสัมฤทธิ์สูง (HiPPS)

- 1) นโยบายและมาตรการภาษีเพื่อความเป็นธรรมในการกระจายรายได้ : ประสพการณ์จากต่างประเทศและแนวทางในการประยุกต์ใช้ในประเทศไทย
- 2) ส่องกล้องมองเงินเพื่อไทยบทบาทภาครัฐและมาตรการรับมือ
- 3) แนวทางในการค้าประกันสินเชื่อ SMEs อย่างยั่งยืน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556

- 1) การศึกษาวิจัยและพัฒนามาตรการด้านการเงินการคลังที่มีผลต่อการสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจประกันภัยไทยให้เข้าสู่ตลาดอาเซียน
- 2) การศึกษาปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันและแนวทางในการจัดการและป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันของส่วนราชการในกระทรวงการคลัง
- 3) การพัฒนากองทุนเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศของรัฐ
- 4) ระบบติดตามความผันผวนของเศรษฐกิจและการเงินโลกและประเมินภัยต่อเศรษฐกิจไทย
- 5) การศึกษาแนวทางการนำ Negative Income Tax มาใช้ในประเทศไทย
- 6) การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในการใช้บริการทางการเงิน
- 7) การศึกษาระดับเงินคงคลังที่เหมาะสม
- 8) การวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการคลังของไทย

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

- 1) ศึกษาวิจัยและพัฒนามาตรการด้านการเงินการคลังเพื่อสนับสนุน
นักธุรกิจไทยในการลงทุนทางตรงในเมียนมาร์
- 2) การศึกษาเพื่อพัฒนากฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวกับการเลี่ยงภาษี
จากการลงทุนในต่างประเทศของผู้ประกอบการไทย
- 3) การพัฒนามาตรการทางการเงินเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจสีเขียว
- 4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผนการคลังท้องถิ่น
- 5) การศึกษาแนวทางการปรับปรุงระบบภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและรองรับการเข้าสู่การเป็น
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

- 1) การพัฒนาระบบติดตามสถานการณ์ภาคอสังหาริมทรัพย์ไทย
- 2) การศึกษาวิจัยแนวทางนโยบายการพัฒนาการสร้างสรรค์สินทรัพย์เพื่อการออมสำหรับครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ
- 3) การศึกษาเพื่อจัดทำระบบการวิเคราะห์ดุลการคลังเชิงโครงสร้างของประเทศไทย
- 4) แผนงานวิจัยเรื่อง การติดตามสถานการณ์หนี้ภาคครัวเรือนในประเทศไทยและการพัฒนาชุดแบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์สำหรับการประเมินผลกระทบในบริบทของการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบมีส่วนร่วม
  - 4.1) โครงการวิจัยย่อยเรื่อง ศึกษาสถานการณ์หนี้ภาคครัวเรือนและการประเมินผลกระทบเศรษฐกิจมหภาคด้วยแบบจำลองคำนวณดุลยภาพทั่วไป
  - 4.2) โครงการวิจัยย่อยเรื่อง การพัฒนาแบบจำลองจุลภาคเพื่อศึกษาบทบาทของหนี้ภาคครัวเรือนที่มีต่อความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ในประเทศไทย
  - 4.3) โครงการวิจัยสนับสนุนเรื่อง การสำรวจพฤติกรรมการก่อหนี้ของภาคครัวเรือนในประเทศไทยและการประมาณค่าความยืดหยุ่นที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ในโครงการลงทุนภาครัฐเพื่อสังคมของกระทรวงการคลัง กรมธนารักษ์

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

- 5) การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการดูแลการประกอบธุรกิจประกันภัยเพื่อการพัฒนากฎหมายประกันภัยของไทย
- 6) การศึกษาผลกระทบของกฎหมาย Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ
- 7) แนวทางการพัฒนาธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์และการนำไปใช้ประโยชน์ในโครงการลงทุนภาครัฐเพื่อสังคมของกระทรวงการคลัง กรมธนารักษ์

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

- 1) การศึกษาแนวทางเพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อส่งเสริมขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย
- 2) การศึกษาแนวทางการประเมินมูลค่าที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพื่อเตรียมความพร้อมในการนำพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างมาปรับใช้ในประเทศไทย
- 3) การศึกษาแนวทางการนำระบบภาษีเงินได้แบบแยกที่มาของเงินได้ (Dual Income Tax) มาใช้ในประเทศไทย
- 4) การศึกษาเพื่อพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับธุรกิจธนาคารเงา
- 5) การศึกษาเพื่อพัฒนากฎหมายไทยเพื่อรองรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางภาษีอากรระหว่างประเทศ
- 6) การศึกษาแนวทางการลดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในกระบวนการงบประมาณรายจ่ายเพื่อการคลังยั่งยืน

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

- 1) การศึกษาหลักเกณฑ์สากลและกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลสหกรณ์เพื่อการพัฒนากฎหมายสหกรณ์ของไทย
- 2) การศึกษากฎหมายและมาตรการจูงใจทางภาษีเพื่อส่งเสริมธุรกิจสีเขียว
- 3) การศึกษาแนวทางการจำกัดการให้สิทธิหักค่าลดหย่อนในภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 4) การพัฒนาระบบการกำกับดูแลระบบการเงินระดับฐานราก